

Sygnatura akt I 1Ca 310/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 25-11-2016 r.

Sąd Okręgowy w Koninie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Bolczyk-spr

Sędzia: SO Iwona Przyłębska-Grzybowska

Sędzia: SO Iwona Złoty

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Szulc

po rozpoznaniu w dniu 25-11-2016 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. N. (1)

przeciwko D. W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Słupcy

z dnia 8 marca 2016 r sygn. akt IIIRC 212/15.

Uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Słupcy do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Iwona Przyłębska-Grzybowska Aleksandra Bolczyk Iwona Złoty

Sygn. akt I 1 C a 310 /1 6

UZASADNIENIE

Powód D. N. (1) wniósł do Sądu Rejonowego w Słupcy pozew o uchylenie tytułu wykonawczego w postaci ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Gnieźnie w dniu 20.01.2009r w sprawie III RC 631/08 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 26.01.2009r. z uwagi na spełnienie świadczenia w całości.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami postępowania.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. IIIR C 212/15 Sąd Rejonowy w Słupcy oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu .

U podstaw rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego legły następujące ustalenia faktyczne i wywody prawne .

W sprawie III RC 631/08 przed Sądem Rejonowym w Gnieźnie D. N. (1) oraz D. N. (2) /obecnie W. / zawarli ugodę , zgodnie z którą na zaspokojenie potrzeb rodziny D. N. (1) miał płacić 800zł miesięcznie od 1.12.2008r a od 1.01.2009r kwotę 1000zł miesięcznie. Strony mają dwójkę dzieci I. i M..

W 2008r powód opuścił rodzinę i udał się do Hiszpanii gdzie pracował zarobkowo. Pozwana pozostała w kraju z dziećmi. Pracowała jako agentka w sklepie (...), który z powodu zadłużenia został zamknięty.

Strony ustaliły ,że powód pomoże pozwanej w spłacie powstałego zadłużenia przekazując pieniądze z pracy za granicą. Otrzymywane przekazy pozwana wpłacała na konto wierzycieli.

Ponieważ powód nie stosował się do uzgodnień zawartych w ugodzie przed Sądem w Gnieźnie pozwana wystąpiła o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przez komornika sądowego A. K. , uznając zobowiązania ze sprawy III RC 631/08 za aktualne.

Komornik A. K. prowadzi postępowanie egzekucyjne na wniosek pozwanej w oparciu o tytuł , jakim jest postanowienie Sądu z dnia 23.12.2008r zaopatrzone w klauzulę wykonalności.

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył ,że roszczenie strony powodowej oparte jest na art. 840 par 1 pkt 1 kpc. i opiera się przede wszystkim na fakcie spełnienia w całości świadczenia przez powoda.

Zdaniem strony powodowej , jak wskazał Sąd I instancji , pozwana nie miała prawa zaliczać środków otrzymywanych przez powoda na dzieci z tytułu alimentów na spłatę zadłużenia- nie istnieje bowiem taka podstawa prawna tym bardziej ,że powód nie wyrażał na to zgody. Pozwana nie wykazała - zdaniem powoda - w toku procesu , z jakich podstaw spłacała zadłużenie czy były to jej zadłużenia , czy kogoś innego , jaka była całkowita kwota tego zadłużenia .

Zdaniem pełnomocnika pozwanej analiza przelewów dokonywanych przez powoda wskazuje, że nie były one dokonywane na zaspokojenie zobowiązań alimentacyjnych, ale na spłatę zadłużenia, koszty sądowe itd.

Sąd Rejonowy zauważył ,że powód po porzuceniu rodziny nie interesował się jej losem , a pozwana przez rok nie miała informacji , gdzie przebywa. W spłatach zadłużenia pomagał jej wyłącznie teść P. N. i jej rodzina. W latach 2010-2011 powód dokonywał przelewów , które stanowiły pomoc w spłacie zadłużenia, które powstało w trakcie pożycia stron .

Zdaniem pozwanej bezpodstawne są twierdzenia powoda, że nie wiedział o zobowiązaniach stron powstałych w trakcie wspólnego pożycia.

Powód miał pełną świadomość zawieranych zobowiązań i konieczności ich spłaty.

Nie można przyjąć ,w ocenie Sądu Rejonowego , że dokonywane przelewy przez okres 2 lat przez powoda nazwane jako spłata zadłużenia zamiast przelewami na zobowiązania alimentacyjne faktycznie były przelewami alimentacyjnymi.

Powódka miała prawo oczekiwać realizacji przez powoda ustaleń zawartych w ugodzie sądowej, a wobec braku środków finansowych ze strony powoda skierować sprawę na drogę postępowania egzekucyjnego.

W sprawie zeznania składali świadkowie E. H. i I. R. - matka i siostra pozwanej. Świadkowie potwierdzili fakt zaciągania wspólnych pożyczek przez strony i ich problemy finansowe.

Zeznania świadków Sąd Rejonowy ocenił jako wiarygodne i obiektywne pomimo faktu , że składają je osoby bliskie pozwanej.

Sąd Rejonowy doszedł do przekonania ,ze zebrany materiał w sprawie , wyjaśnienia stron ,zeznania świadków załączone przekazy i dokumenty nie pozwalają na podzielenie stanowiska strony powodowej i uchylenie tytułu wykonawczego. Sąd podzielił z kolei stanowisko strony pozwanej zawarte w odpowiedzi na pozew z dnia 14.01.2016r.

Uznał ,że nie można przyjąć ,że świadczenie zostało w pełni zaspokojone, a prowadzone postępowanie egzekucyjne jest bezprzedmiotowe.

Nie można zakładać ,jak zauważył Sąd Rejonowy , że pieniądze przekazywane przez powoda to świadczenia alimentacyjne , a nie spłata zadłużenia powstałego podczas wspólnego pożycia stron.

Gdyby było inaczej powód na pewno zaznaczyłby ,że przekazywane pieniądze to zobowiązania alimentacyjne.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy powództwo oddalił, o kosztach dla pełnomocnika pozwanej orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 2 kpc , przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł powód zaskarżając je w całości

i zarzucając :

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 840 § 1 pkt. 2 kpc. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie , podczas , gdy zostały spełnione ustawowe przesłanki do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w postaci ugody w sprawie III Rc 631/08 tj. nastąpiło spełnienie świadczenia alimentacyjnego przez powoda ,

- naruszenie art. 233§1 kpc. poprzez dowolną , a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie , a także poprzez bezpodstawne danie wiary zeznaniom pozwanej oraz jej świadków ,

- naruszenie zasady rozkładu ciężaru dowodu wyrażonej w art. 6 kc. poprzez danie wiary nieudowodnionym twierdzeniom pozwanej jakoby istniało zadłużenie wspólne małżonków w kwocie równej tej , która powód przelał na rachunek bankowy pozwanej za pośrednictwem m.in. rachunku bankowego swojego ojca

-błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie ,że wszystkie dokonane przez powoda przelewy w wykonaniu ugody były opatrzone tytułem w spłacie zadłużenia , podczas , gdy dotyczyło to tylko niektórych przelewów za rok 2010 , a przelewy za rok 2008 – 2009 oraz 2011 nie były opatrzone tytułem „ pomoc w spłacie zadłużenia „ lecz np. „ D. sądowe „ , D. dzieci „ , a także poprzez dowolne przyjęcie ,że powód porzucił rodzinę i nie interesował się jej losem , pomimo ,że Sąd był w posiadaniu dowodów wpłat w okresie 2008 -2009 i to bez adnotacji : pomoc w spłacie zadłużenia ,

- brak wnikliwej analizy i oceny złożonych dowodów z dokumentów i oparcie się Sądu przede wszystkim na zeznaniach pozwanej , jej matki i siostry , oraz pobieżną znajomość i ocenę dowodów .

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu poniesionych przez niego kosztów postępowania sądowego , w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych , zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego , w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych .

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów sprawy ,w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za II instancję wg norm przepisanych .

Sąd Okręgowy zważył , co następuje :

Apelacja powoda okazała się być celowa w tym znaczeniu, iż doprowadziła do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym .

W pierwszej kolejności należy zauważyć , że zgodnie z art. 382 k.p.c. Sąd II instancji ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i

swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., sygn. II CKN 704/97), co oznacza, że Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli Sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę.

Artykuł 840 § 1 pkt 2 k.p.c. , na który powołuje się skarżący, stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy przekonuje ,że wydany przez Sąd Rejonowy wyrok zapadł co najmniej przedwcześnie , bez szczegółowej analizy akt sprawy , a sporządzone uzasadnienie z uwagi na jego wadliwość powoduje ,że orzeczenie nie poddaje kontroli instancyjnej .

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, art. 328§2 kpc. wskazuje obligatoryjną treść uzasadnienia. W praktyce składa się ona z trzech części:

- 1) tzw. .części historycznej (ekspozycyjnej, opisowej), w której sąd przedstawia zwięźle stanowiska stron,
- 2) tzw. części ustalającej, przedstawiającej fakty ustalone przez sąd, z odwołanie się do dowodów, które do tych ustaleń doprowadziły,
- 3) tzw. części prawnej, w której sąd omawia podstawę prawną wyroku, tj. wskazuje zastosowane przepisy i wyjaśnia sposób ich wykładni.

Przyjmuje się, że sąd musi tak wytłumaczyć motywy rozstrzygnięcia, by w wyższej instancji mogła zostać oceniona jego prawidłowość. Wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa polega nie tylko zatem na wskazaniu przepisów regulujących sporny stosunek prawny, lecz także wyjaśnieniu, dlaczego, w konkretnej sytuacji prawnej mają zastosowanie powołane przepisy i w jaki sposób wpływają one na rozstrzygnięcie sprawy rozpoznawanej przez sąd. Sąd zobowiązany jest do przedstawienia analizy ustalonego w sprawie stanu faktycznego, w kontekście zastosowanych unormowań (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2001 roku, I PKN 498/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2004 roku, III CK 302/03; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2004 roku, III CK 414/03; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 roku, II CSK 39/08; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1974 roku, I CR 760/73).

Braki w uzasadnieniu uniemożliwiające odczytanie motywów rozstrzygnięcia są natomiast wystarczającym powodem uchylenia werdyktu i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007 roku, V CSK 115/07).

Mając na uwadze powyższe oraz kształt uzasadnienia skonstruowanego przez Sąd I instancji stwierdzić trzeba – jak zaznaczono na wstępie – że Sąd ten dopuścił się naruszenia tego przepisu, poprzez sporządzenie uzasadnienia orzeczenia nie odpowiadającego stawianym wymogom zawartym w normie art. 328 § 2 k.p.c. Poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne są zasadniczo niekompletne i w zdecydowanej części powołane zostały przez Sąd i figurują w konstrukcji uzasadnienia jako oceny i opinie stron , a także poglądy reprezentujących ich pełnomocników ,co w istocie pozbawia je waloru ustaleń faktycznych Sądu orzekającego .

Zasadności swojego żądania powód upatrywał głównie w dokumentach w postaci przelewów bankowych załączonych do pozwu w części dokonanych za granicą – w Hiszpanii , gdzie mieszkał i pracował . Pozwana z kolei , w oparciu o te same dokumenty wywodziła , że przesłane jej środki , zgodnie z tytułem przelewu , przeznaczała na spłatę wspólnych zobowiązań stron .

Sąd Rejonowy nie dokonał w uzasadnieniu żądanych rozważań na okoliczność złożonych dokumentów , pomimo ,że , jak wskazano wyżej , są one dowodami w sprawie o priorytetowej - i dla rozstrzygnięcia, i dla stron wadze , a każda

z nich odmiennie je interpretuje Przede wszystkim zauważyć należy , że część z nich dotyczy przelewów środków w walucie obcej (euro) z okresu , który nie jest w ogóle objęty spornym tytułem wykonawczym .

Ugoda zawarta pomiędzy stronami przed Sądem Rejonowym w Gnieźnie w sprawie III RC 631/08 statuuje obowiązek powoda przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny w łącznej kwocie 800zł. miesięcznie począwszy od dnia 1.12. 2008r. i od dnia 1.01. 2009r. w wysokości po 1000zł miesięcznie . Tymczasem w aktach znajdują się przelewy pochodzące od teścia pozwanej P. N. z dat : 20.06. 2008r. ,15.09. 2008r. , 6.06.2008r. , a więc z okresu przed powstaniem tytułu wykonawczego , czyli bez znaczenia dla przedmiotu nin. sprawy . Ponadto w aktach znajduje się kopia pisma potwierdzona za zgodność z oryginałem z dnia 10.02. 2009r. ,z którego wynika przekazanie pozwanej kwoty 1000zł. tytułem alimentów . Nie kwestionując tego , iż część przelewów opatrzona jest adnotacją „ pomoc w spłacie zadłużenia , sądowe „ , to wśród z nich znajdują się i takie , które w tytule przelewu mają wpisane „ dzieci „ lub „D. „ i pochodzą z okresu objętego tytułem wykonawczym (vide k. 19 akt , k 21 akt , k. 22 akt , k. 24 akt) Ponadto , jak wskazano wyżej , nadawcą części z nich jest ojciec powoda P. N. , ale również powód figuruje w treści przelewów jako ich nadawca . Aby rozstrzygnąć czy przedmiotowe środki przelane na konto powódki były przeznaczone , jak twierdzi pozwana , wyłącznie na spłatę obciążających strony zadłużeń , należałoby znać ich wysokość i historię ich spłat , o co również w postępowaniu , w którym strony reprezentowane są przez profesjonalnych pełnomocników , nie zadbano . Ponadto , zważywszy na stanowisko powoda , który stanowczo zaprzecza części wspólnych zobowiązań , uznając je za wyłączne długi pozwanej , należy poddać analizie zawartość akt o sygn. III RC 63/08 Sądu Rejonowego w Gnieźnie , w której pozwana będąc przesłuchiwana w charakterze strony na rozprawie w dniu 20 stycznia 2009r. wymieniła obciążające strony zobowiązania , z podaniem wysokości comiesięcznych rat , a powód obecny na tej rozprawie i przesłuchany tuż po pozwanej , w żaden sposób jej zeznaniom , a w szczególności okoliczności , że zobowiązania nie są wspólne , nie zaprzeczył , co poddaje w wątpliwość jego twierdzenia w tej kwestii . Należy ponadto zauważyć ,że na rozprawie apelacyjnej w dniu 25 listopada 2016r. reprezentujący powoda pełnomocnik zaprzeczył autentyczności dokumentu , w którym powód zobowiązał się do uregulowania i spłacenia kredytu gotówkowego nr (...) (k. 87 akt .) .

Analizie przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien również poddać dokumenty w postaci notatek służbowych pochodzących z akt dochodzenia prowadzonego przeciwko powodowi w sprawie 1Ds (...) (ew. 1 Ds. 109/11 – w dokumentach pojawiają się obie sygnatury) Prokuratury Rejonowej w Gnieźnie o czyn z art. 209§1 kk. , zakończonego umorzeniem w dniu 6 maja 2011 r. , a które dotyczą zestawienia wpływów środków w euro na konto pozwanej i wpłat na poczet zadłużenia (k. 152 akt , k 136-139 akt) .

Należy jednak w tym miejscu stanowczo zaznaczyć , iż wbrew twierdzeniom apelacji, Prokurator nie ustalił w treści postanowienia o umorzeniu dochodzenia ,że powód przekazał pozwanej z tytułu alimentów kwotę 28 760 zł ., a jedynie ,iż zeznał ,że przekazał taką kwotę .

W świetle powyższego jako co najmniej przedwczesną i nieuprawnioną ocenić należy konstatację Sądu I instancji , zgodnie z którą podzielić należy stanowisko strony pozwanej zawarte w odpowiedzi na pozew , a odmówić akceptacji dla stanowiska strony powodowej i to bez szerszego , opartego na analizie wyników postępowania dowodowego , uzasadnienia .

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy zadaniem Sądu Rejonowego będzie wyjaśnienie wszystkich sygnalizowanych wyżej kwestii i dokonanie szczegółowej weryfikacji , formułowanych przez strony twierdzeń , przy ewentualnym natomiast sporządzaniu uzasadnienia orzeczenia, po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd winien zadbać o właściwą redakcję tego uzasadnienia, w tym do ustalenia stanu faktycznego niezbędnego do rozstrzygnięcia przedmiotu sporu opartego na prawidłowej i pełnej ocenie materiału dowodowego i odniesieniu się do stosownych regulacji prawnych, przy wyjaśnianiu podstawy prawnej wydanego wyroku.

Z powyższych względów oraz na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylono zaskarżony wyrok i sprawę przekazano Sądowi Rejonowemu w Słupcy do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Iwona Złoty Aleksandra Bolczyk Iwona Przyłębska –Grzybowska